herpy

KAMÆLEONER

Plated Leaf Chameleon

Brookesia stumpffi

Brookesia stumpffi er en lille, bladlignende kamæleon fra skovbunden i det nordlige og nordvestlige Madagaskar. Den bliver op til omkring 9 cm, har en række torne langs hver side af ryggen og skifter kun lidt farve. Den lægger 2-5 æg og kan holdes i par. Den kræver høj luftfugtighed, et tykt løvlag og meget små foderdyr til ungerne.

Familie: Chamaeleonidae Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**7-9 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**3-4 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og jordboende**
Biotop	**Tørskov og regnskov**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**40 × 30 × 40 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**22-25 °C**
Temperatur, nat	**18-20 °C**
Luftfugtighed	**70-100 %**
Vand	**Ingen vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter og små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**5 mdr.**
Kuldstørrelse	**2-5 æg**
Inkubation	**45-70 dage** ved 18-23 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES liste II og i EU's bilag B (forordning 338/97), som alle kamæleoner af slægten *Brookesia* undtagen *B. perarmata* (liste I/bilag A). Handel over grænser kræver CITES- og EU-dokumenter, som i Danmark udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV). Spørg sælger om dokumentation for dyrets herkomst. Ingen kamæleoner er forbudt for private i Danmark (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), så de almindelige regler gælder.

Om arten

Brookesia stumpffi er en af de større arter i slægten og bliver op til omkring 9 cm inklusive hale, heraf højst 57 mm fra snude til kloak. Kroppen er fladtrykt og bladlignende, og hovedet bærer en bagudrettet kam med tornede fremspring. Langs hver side af ryggen sidder 9-10 tornede skæl, og rækken ender i et tydeligt bækkenskjold. Halen er uden torne. Benkammen over øjet er afrundet og ikke særlig stor, og snuden er en anelse længere end hos andre stumphalekamæleoner.

Farven er beige, brun, grå, mat grøn eller rustrød, en gang imellem orange, og der kan være utydelige gullige pletter. Farveskiftet er svagt udviklet, så dyret skifter ikke farve som de store kamæleoner. Hannerne er slankere end hunnerne og har en tydelig bule ved halerødden. Om natten sover dyrene på tynde grene i buskene, og så er farven lysere.

Stumphalekamæleoner er små, rolige og sky. De hører ikke til dyr, man tager op, men til dyr, man ser på i et godt indrettet terrarie. Arten kan frembringe lave vibrationer, som mennesker ikke hører, og som formentlig bruges til at kommunikere gennem underlaget.

Udbredelse og levested

Brookesia stumpffi lever i det nordlige og nordvestlige Madagaskar: på øen Nosy Be og de små naboøer Nosy Komba og Nosy Sakatia og på fastlandet blandt andet langs kysten ved Ankify, omkring Ambanja, i tørskoven i Ankarana og i regnskoven på Montagne d'Ambre. Arten er almindelig i sit område. Typelokaliteten er Nosy Be.

> **Oprindelig udbredelse:** Madagaskar.

LEVESTED

Arten lever på skovbunden i løvlag og på rådnende stammer og i lav vegetation, sjældent højere oppe. Den findes i regnskov, i tørskov og i forstyrrede bevoksninger som kaffe- og kakaoplantager, og den stiller få krav til levestedet. På Nosy Be, Nosy Komba og ved Ankify lever den ofte i stenet terræn med tæt underskov og mosklædt bund. Om natten sover den lodret på tynde grene omkring knæhøjde.

Klimaet ved kysten er varmt hele året. Månedens middeltemperatur ligger på 23-29 °C, og den gennemsnitlige nattetemperatur falder fra 22-23 °C i regntiden til 15-16 °C i den tørre tid fra juni til august. Regntiden varer fra oktober til april. I løvlaget dæmpes udsvingene, og luftfugtigheden holder sig høj, ofte 70-100 %.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Et par skal have et terrarie på mindst 40 × 30 × 40 cm (længde × bredde × højde). Målet er et skøn ud fra dyrets størrelse, og større er en fordel, især hvis der er flere hunner. Der må kun være én han i terrariet, for hannerne er indbyrdes aggressive. Én han kan holdes sammen med én eller nogle få hunner.

Bunden skal være et tykt lag løv oven på en fugtig bund af fx jord og kokos, så dyrene har et løvlag at gå i og grave sig ned i. Læg kork, bark og tynde grene, så dyrene kan sove oppe over bunden, og plant tæt med små planter. Terrariet skal være lukket nok til at holde på fugten, men have lidt ventilation, så løvet ikke bliver mugnet. Alt, der kommer ind i terrariet, skal være rent, fordi ægene og de helt små unger er følsomme.

TEMPERATUR

Dagtemperaturen er 22-25 °C, og om natten er 18-20 °C passende. Det svarer til klimaet i løvlaget i udbredelsesområdet. Arten behøver ingen varm solplads, og en svag varmekilde i den ene ende er nok. Mål temperaturen i løvlagets højde, for det er der, dyret lever.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være 70-100 %, så den holder sig høj i løvlaget hele døgnet. Sprøjt terrariet 1-2 gange om dagen, så løv og planter er fugtige, men så overfladerne er tørre igen, før der sprøjtes næste gang. Dyret drikker dråber fra blade og kork, og det skal ikke have vandskål.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv. Et svagt UVB-lys svarende til Ferguson-zone 1 er nok, og dyret skal altid kunne trække sig ind i skygge. Zonen er et skøn ud fra levevisen i skovbunden; hvor meget UVB arten har brug for, er ikke dokumenteret. Lyset tændes 10-12 timer og slukkes om natten. Belysningen skal også give nok lys til planterne.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Brookesia stumpffi æder små insekter som fårekyllinger, bananfluer, kakerlakker, voksmøl og små græshopper. Foderdyrene skal være små, og ungerne fodres med springhaler, bananfluer og nyklækkede fårekyllinger.

Fodringshyppigheden er ikke dokumenteret for arten. Små portioner hver eller hver anden dag til voksne og dagligt til unger er et skøn, der passer til de små dyr. Støv foderet let med kalk, og giv en gang imellem et vitamintilskud. Fjern foderdyr, der ikke bliver ædt, så de ikke generer dyrene.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

B. stumpffi er rolig og dagaktiv og går langsomt rundt i løvet. Truet lader den sig falde og ligger stille som et dødt blad. Det er en naturlig forsvarsadfærd og ikke tegn på sygdom.

Hannerne er aggressive over for hinanden, og to hanner må ikke bo sammen. Én han med én eller nogle få hunner fungerer. Skil dyrene ad, hvis en hun bliver jaget eller ikke æder. Dyrene skal ikke håndteres; de er små og skrøbelige og stresses let.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne er slankere end hunnerne og har en bule ved halerødden. Hunnerne er kraftigere bygget. Hunnerne kan yngle fra omkring 5 måneders alderen.

PARRING

Under parringen kan hannen få et marmoreret, lavlignende udseende. Sæt hannen ind til hunnen, og hold øje med, at hun ikke jages. Er hun ikke parringsvillig, skilles dyrene igen.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger 2-5 æg omkring 40 dage efter parringen. Giv hende et område med fugtig, løs bund og løv, hvor hun kan lægge dem. Æggene kan blive liggende i terrariet eller flyttes til en rugebeholder.

INKUBATION

Æggene klækker efter 45-70 dage ved 18-23 °C. Ved 20-21 °C tager det omkring 45-60 dage og ved 23 °C 60-70 dage. Rug æggene i en lukket beholder med fugtig vermiculite, og lad dem ligge halvt nedgravede uden at vende dem.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne måler kun omkring 22 mm fra snude til kloak ved klækningen og skal have springhaler, bananfluer og nyklækkede fårekyllinger hver dag. Hold dem fugtigt og varmt på samme måde som de voksne, og giv rigeligt med skjul. Skil ungerne, hvis der opstår aggression. Ungerne har hele tiden brug for fugt.

Sundhed og typiske fejl

Brookesia stumpffi er opdrættet i en del år, men små kamæleoner skjuler sygdom, og få dyrlæger har erfaring med dem.

- Dehydrering ved for lav luftfugtighed og for få dryp. Tegn er indfaldne øjne og slap hud.
- Svampe- og bakterieinfektioner på huden, når bund og overflader er konstant våde og beskidte.
- Luftvejsinfektioner ved stillestående luft og for våde forhold.
- Indvoldsparasitter, især hos vildfangne dyr.
- Knoglesvind ved for lidt kalk og for svagt lys.
- Tab af appetit, som ofte skyldes stress, forkert temperatur eller et for lille terrarie.

Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr ved ophørt fødeindtagelse, vægttab eller sløvhed. Levetiden er ikke sikkert dokumenteret; den angives til 3-4 år.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.

Hele vejledningen med kort og opdateringer: herpy.org/da/kamaeleoner/brookesia-stumpffi